

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ НАДАННЯ ГАРАНТІЙ УРЯДУ У МЕХАНІЗМІ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Чіткий євро-інтеграційний вектор подальшого розвитку України ставить перед законодавцем, виконавчою владою, практиками і науковою спільнотою нові, але для кожного власні задачі. Швидкість реалізації цих задач має не лише важливе економічне, а й соціальне, політичне та інше значення, що зокрема пов'язано із шляхом до європейських стандартів.

В умовах інтеграційних процесів в Україні виникає необхідність реформації обладнання або часткового чи повного переоснащення виробничих підприємств, пошуку нових і розширення існуючих ринків збуту вітчизняної продукції, необхідність становлення і розвитку виробництва імпортозамінних товарів, а також необхідність виваженої підтримки вітчизняного бізнесу. Ці та інші потреби вітчизняної економіки в процесі реформування потребують значних фінансових витрат. В умовах очевидного дефіциту бюджетних коштів в Україні, саме фінансова складова реформування економіки України є найвразливішим місцем і гальмує цей процес. Така ситуація вказує на необхідність пошуку надійних та мало-витратних джерел відповідного фінансування.

Одним з таких джерел є кредитні ресурси вартість яких у світі залежить від низки чинників: ступеню ризику; їх різновидів; походження ресурсу; умов та гарантій повернення; та ін.

Вбачається, що ефективним засобом який дасть змогу залучити такі ресурси, незалежно від вказаної низки чинників — є гарантія Уряду (державна гарантія), що є одним із різновидів публічних гарантій у сфері господарювання, що з урахуванням поняття, ознак, функцій, характерного методу правового регулювання, спрямованості на задоволення як приватних так і публічних інтересів, є виключно господарсько-правовим та зобов'язальним інститутом за природою [2]. Зміст якого складають відповідні гарантійні зобов'язання — зобов'язання гаранта повністю або частково виконати боргові зобов'язання суб'єкта господарювання — резидента України перед кредитором у разі невиконання таким суб'єктом його зобов'язань за кредитом (позикою), залученим під державну чи місцеву гарантію [1, п. 15-1 ч. 1 ст. 2].

Механізм надання та застосування гарантії Уряду (далі — КМУ), з метою забезпечення виконання вітчизняними суб'єктами господарювання, одночасно в рамках забезпечення конкуренції на фінансові

ресурси і інтеграції України до ЄС, підлягає удосконаленню, в першу чергу в частині запровадження більш ефективних та справедливих конкурсних (конкурентних) процедур відбору кредиторів та реципієнтів за державною гарантією.

З цією метою метою потребує удосконалення діючий порядок надання державних гарантій, що включає в себе етапи: прийняття рішення суб'єктом господарювання про реалізацію та/або участь в реалізації відповідного інвестиційного проекту; державної експертизи та оцінка економічної ефективності інвестиційного проекту; вирішення питання щодо підтримки інвестиційного проекту відповідним центральним органом виконавчої влади (далі – ЦОВВ); погодження ЦОВВ зазначених документів з Віце-прем'єр-міністром України; ідентифікацію та оцінку ризиків; визначення умов забезпечення виконання зобов'язань; розрахунок плати за надання державної гарантії; розгляд документів та вирішення питання Фінансово-кредитною радою про підтримку та подання пропозицій КМУ; розробка та подання на розгляд КМУ відповідного узгодженого проекту постанови; прийняття акту про надання державної гарантії та його підписання; та інші.

Як бачимо досить складний, забюрократизований і термінологічно тривалий порядок надання гарантій Уряду, що має місце на сьогодні, потребує спрощення. Але однозначно спрощений механізм має забезпечувати одночасно можливість ефективної охорони та захисту прав та інтересів як держави-гаранта, так і учасників гарантованого зобов'язання (позичальника та інвестора). Даний механізм має бути спрямований на задоволення не лише приватних інтересів позичальника та інвестора, а в першу чергу на задоволення публічних інтересів – інтересів держави (окремої її частини, адміністративно-територіальної одиниці). Реалізацію публічних державних інтересів в процесі державного гарантування вбачається можливим, в першу чергу через реалізацію найважливіших державних регіональних програм, шляхом забезпечення їх фінансування за рахунок дешевого кредитного ресурсу, залученого державою під державні гарантії на конкурентних та публічних засадах, а також надання даного кредитного ресурсу суб'єктам, в межах реалізації виключно державних та регіональних програм економічного розвитку, яких також варто визначати на конкурентних та публічних засадах.

Забезпечення публічності і конкурентних засад відбору як інвестора так і позичальника, вбачається можливим виключно, шляхом запровадження відповідних онлайн конкурсів (тендерів) та аукціонів. Впровадження саме таких механізмів передбачає розробку відповідного нормативного підґрунтя, шляхом закріплення основних засад порядку надання гарантій Уряду на рівні Бюджетного кодексу України та прийняття окремої постанови КМУ «Про порядок надання державних гарантій», в якій має бути унормована та удосконала процедура надання

державних гарантій виключно через проходження конкурентний та відкритих(публічних) процедур.

Саме такий підхід, як вбачається, забезпечить в майбутньому дієвість, ефективність інституту державної гарантії, зменшить бюрократичну тяганину, впровадить конкурентні засади у процес державного гарантування, як наслідок знищить корупційну складову та надасть змогу використовувати даний господарсько-правовий інститут на благо публічним економічним інтересам держави.

Список використаної літератури:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 50/№ 50-51. — Ст. 572.
2. Гофман О. Р. Державна гарантія як засіб забезпечення виконання господарських зобов'язань: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04. — «Господарське право; господарське процесуальне право» / О. Р. Гофман. — Одеса. — 2014. — 20 с.

КАРТУЗОВ М. Ю.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри господарського права і процесу, кандидат юридичних наук

НОВИЙ ЕТАП РЕФОРМУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Відповідно до положень Конституції України Україна є правовою державою, в якій права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість її діяльності. Головним обов'язком держави є забезпечення прав і свобод людини. Новелою чинного законодавства України є превалювання принципу верховенства права, реалізація якого є неможливою без ефективного судового та альтернативного захисту прав, свобод та інтересів особи.

На недосконалість судового захисту в Україні неодноразово вказував у своїх рішеннях щодо України Європейський суд з прав людини, вказуючи на такі проблеми української судової системи, як недостатня правова визначеність, недотримання розумних строків розгляду справ, обмеження права доступу до суду, недостатнє дотримання принципів незалежності і неупередженості суду тощо.

Для ефективної реалізації права на ефективний захист прав, свобод та інтересів особи в Україні необхідні як інституційні зміни, так і зміни процесуального законодавства. Спробою визначення обсягу та наповнення необхідних у процесуальному законодавстві змін є Стратегія